

CYNGOR SIR YNYS MÔN

ADRODDIAD I:	PWYLLGOR GWAITH
DYDDIAD:	14 MAWRTH 2016
PWNC:	MONITRO'R GYLLIDEB REFENIW, CHWARTER 3 2015/16
AELOD(AU) PORTFFOLIO:	Y CYNGHORYDD H E JONES
PENNAETH GWASANAETH:	MARC JONES
AWDUR YR ADRODDIAD: RHIF FFÔN: E-BOST:	CLAIRE KLIMASZEWSKI 01248 751865 ClaireKlimaszewski@ynysmon.gov.uk
Aelodau Lleol:	D/B

A – Argymhelliad/Argymhellion a Rheswm/Rhesymau

1. Ym mis Chwefror 2015, gosododd y Cyngor gyllideb net ar gyfer 2015/16 gyda gwariant gwasanaeth net o £124.6m i'w gyllido o incwm y Dreth Gyngor, Trethi Cenedlaethol Annomestig a grantiau cyffredinol.
2. Roedd y gyllideb ar gyfer 2015/16 yn cynnwys arbedion gofynnol o £4.3m. Mae'r rhain wedi cael eu hymgorffori yn y cyllidebau gwasanaeth unigol ac mae cyflawni neu fethiant i gyflawni'r arbedion hyn wedi'i adlewyrchu yn y tanwariannau / gorwariannau net a ddangosir.
3. Mae'r adroddiad hwn yn nodi perfformiad ariannol gwasanaethau'r Cyngor ar gyfer trydydd chwarter y flwyddyn ariannol sy'n ymwneud â'r cyfnod 1 Ebrill, 2015 i 31 Rhagfyr 2015. Crynhoir hefyd y sefyllfa a ragwelir ar gyfer y flwyddyn yn gyffredinol.
4. Y sefyllfa ariannol a ragwelir yn gyffredinol ar gyfer 2015/16 yw gorwariant o £390k ar wasanaethau. Mae hyn yn llai nag 1% (0.31%) o gyllideb net y Cyngor ar gyfer 2015/16. Mae hyn yn welliant sylweddol o gymharu â'r gorwariant o £980k (0.78%) a ragwelwyd yn yr adroddiad chwarter 2. Mae'r eglurhad ar yr amrywiadau sylweddol wedi eu cynnwys yn yr adroddiad ynghyd â'r rhesymau am y newidiadau ers chwarter 2.
5. Mae'r canlyniadau a ragwelir yn cynnwys gorwariant o £476k ar y Gwasanaethau Plant o ganlyniad i orwario ar blant sy'n derbyn gofal. Mae'r galw yn erbyn y gyllideb hon yn anodd i'w reoli gan fod y costau'n ymwneud â gwasanaethau statudol i ddiogelu a hybu lles plant y mae'r Awdurdod yn gofalu amdanynt. Gofynnir, felly, i'r Pwyllgor Gwaith ariannu hyn o gronfeydd wrth gefn cyffredinol y Cyngor. Os cymeradwyir hynny, byddai gostyngiad cyfatebol yn y canlyniad, er y bydd cronfeydd wrth gefn y Cyngor yn gostwng hefyd. Mae'r rhagolwg hefyd yn cynnwys gorwariant o £350k yn y maes Prifffyrdd a Thrafnidiaeth yn sgil difrod sylweddol a achoswyd gan y llifogydd a'r stormydd eithriadol sydd wedi taro'r Ynys. Gofynnir i'r Pwyllgor Gwaith ariannu hyn o Gronfa Yswiriant Wrth Gefn y Cyngor a byddai gwneud hynny dal yn gadael swm digonol ar gyfer risgiau yswiriant eraill (£1.5m ar ôl talu am drwsio'r difrod a achoswyd gan y stormydd). Yn ogystal, dangosir effaith net casglu'r dreth gyngor yn y rhagolwg ar gyfer y chwarter hwn. Rhagwelir y llwyddir i gasglu £153k yn fwy o dreth gyngor nag a ddisgwyliwyd. Fodd bynnag, argymhellir darpariaeth o £213k ar gyfer dyledion drwg mewn perthynas â'r dreth gyngor i sicrhau bod y Cyngor yn gweithredu'n ddoeth ac yn paratoi ar gyfer y risg na fydd y dreth gyngor yn cael ei thalu. Felly, effaith net y dreth gyngor ar gronfa'r Cyngor yw gorwariant o £60k. Os bydd y Pwyllgor Gwaith yn cymeradwyo'r trosglwyddiadau y gofynnwyd amdanynt o'r cronfeydd wrth gefn cyffredinol a'r cronfeydd wrth gefn a glustnodwyd, fel y nodir uchod, rhagwelir tanwariant bras o £376k ar ôl cymryd y dreth gyngor a symudiadau o'r cronfeydd wrth gefn i ystyriaeth.

6. Argymhellir:-

- (i) Nodi'r sefyllfa a amlinellwyd mewn perthynas â'r perfformiad ariannol hyd yma;
- (ii) Gofyn i'r Pwyllgor Gwaith gymeradwyo cyllid o £476k o gronfeydd wrth gefn cyffredinol y Cyngor i ariannu'r gorwariant ar y Gwasanaethau Plant;
- (iii) Gofyn i'r Pwyllgor Gwaith gymeradwyo hyd at £350k o'r Gronfa Wrth Gefn a Glustnodwyd ar gyfer Yswiriant i ariannu cost y difrod a achoswyd gan lifogydd os oes angen;
- (iv) Gofyn i'r Pwyllgor Gwaith gymeradwyo hyd at £250k o'r Gronfa wrth Gefn a Glustnodwyd ar gyfer Yswiriant i dalu, fel y bydd angen, i drwsio'r difrod a achoswyd gan stormydd i doeau canolfannau hamdden.

B – Pa opsiynau eraill wnaethoch chi eu hystyried a beth oedd eich rhesymau dros eu gwrthod ac/neu ddewis yr opsiwn hwn?

D/B

C – Am ba reswm y mae hwn yn benderfyniad i'r Pwyllgor Gwaith?

Mae'r mater hwn wedi ei ddirprwyo i'r Pwyllgor Gwaith.

CH – A yw'r penderfyniad hwn yn gyson â'r polisi a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn?

Ydi

D – A yw'r penderfyniad hwn o fewn y gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor?

Ydi

DD – Gyda phwy wnaethoch chi ymgynghori?**Beth oedd eu sylwadau?**

1	Prif Weithredwr / Uwch Dîm Arweinyddiaeth (UDA) (mandadol)	Mae'r P/W yn cymeradwyo'r adroddiad
2	Cyllid / Adran 151 (mandadol)	D/B – adroddiad y Swyddog Adran 151 yw hwn
3	Cyfreithiol / Swyddog Monitro (mandadol)	Dim sylw
4	Adnoddau Dynol (AD)	
5	Eiddo	
6	Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu (TGCh)	
7	Sgriwtini	
8	Aelodau Lleol	
9	Unrhyw gyrff allanol / arall/eraill	

E – Risgiau ac unrhyw gamau lliniaru (os yn berthnasol)

1	Economaidd	
2	Gwrthdodi	
3	Trosedd ac Anhrefn	
4	Amgylcheddol	
5	Cydraddoldebau	
6	Cytundebau Canlyniad	
7	Arall	

F - Atodiadau:

- Atodiad A – Adroddiad Monitro'r Gyllideb Refeniw - Chwarter 3, 2015/16 (gan gynnwys Papur A – tabl o ganlyniadau refeniw a ragwelir am 2015/16)

FF - Papurau Cefndir (cysylltwch os gwelwch yn dda gydag awdur yr Adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach):

- Cyllideb Refeniw 2015/16 (fel yr argymhellwyd hi gan y Pwyllgor hwn ar 16 Chwefror 2015 ac fel y mabwysiadwyd hi gan y Cyngor Sir ar 26 Chwefror 2015).

MONITRO'R GYLLIDEB REFENIW – CHWARTER 3 2015/16

1. Balans Cyffredinol – y Sefyllfa Agoriadol

1.1 Arweiniodd y canlyniad dros dro ar gyfer 2014/15 at falansau cyffredinol o £7.5m ar ddechrau'r flwyddyn gyfredol, sy'n sefyllfa iachach nag a ddisgwyliwyd.

2. Y cyfnod hyd at ddiwedd Chwarter 3 (y cyfeirir ato fel 'y cyfnod' o hyn ymlaen) – Perfformiad Ariannol fesul Gwasanaeth

2.1 Mae manylion am berfformiad ariannol pob gwasanaeth am y cyfnod a'r canlyniadau a ragwelir ar gyfer pob un ohonynt i'w gweld yn Atodiad A. Rhagwelir gorwariant net o £410k ar wasanaethau ar 31 Mawrth, 2016. Mae hyn yn well na'r canlyniad tybiedig yr adroddwyd arno yn chwarter 2 a oedd yn rhagweld gorwariant o £980K ar wasanaethau. Mae'r tabl isod yn crynhoi'r amrywiadau sylweddol (£100K neu uwch).

Crynodeb o amrywiadau a ragwelir ar 31 Mawrth, 2016 yn seiliedig ar wybodaeth ariannol fel yr oedd ar 30 Medi, 2015	
	(Tan) / gorwariant £ 000
Gofal Cymdeithasol Oedolion	221
Gofal Cymdeithasol Blant	476
Tai	(120)
Economaidd a Chymuned	147
Priffyrdd a Thrafnidiaeth	420
Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd	(444)
Rheoli Gwastraff	100
Corfforaethol – Gwasanaethau Eraill	(248)
Adnoddau – heb gynnwys budd-daliadau a roddwyd	135
Trawsnewid	(122)
Adnoddau – budd-daliadau a roddwyd	(338)
Targed trawsnewid yr Awdurdod cyfan	300
Arall (cyfanswm yr amrywiadau sy'n llai na £100k)	(137)
(Tanwariant) / gorwariant net	390

3. Eglurhad ar yr Amrywiadau Sylweddol

3.1 Dysgu Gydol Oes

3.1.1 Addysg Ganolog

3.1.1.1 Roedd tanwariant o £16k (llai nag 1%) ar ddiwedd chwarter 3 yn y gwasanaeth hwn. Rhagwelir tanwariant o £62k (llai nag 1%) erbyn diwedd y flwyddyn. Mae hyn yn well na'r hyn a ragwelwyd yn chwarter 2, pan rhagwelwyd gorwariant bychan o £7k yn y gwasanaeth. Mae'r gwelliant wedi digwydd oherwydd cynnydd yn y tanwariannau ar leoliadau all-sirol a'r Gwasanaethau Ieuenctid. Mae'r tanwariant a ragwelir yn bennaf o ganlyniad i nifer o danwariannau a gorwariannau bychain. Mae'r gorwariannau mwy yn cynnwys: gorwariant o £126k ar integreiddio – uwchradd; £100k ar Cynnal a £157k ar gludiant ysgol. Mae tanwariannau sylweddol yn cynnwys tanwariant o £242k ar leoliadau all-sirol a thanwariant o £100k ar wasanaethau ieuenctid. Bydd y Pennaeth Dysgu Gydol Oes yn adolygu'r cyllidebau ar gyfer 2016/17 mewn ymgynghoriad â'r Deilydd Portffolio i ail-alinio'r cyllidebau fel sy'n berthnasol rhwng cyllidebau integreiddio a chyllidebau all-sirol.

3.1.2 Diwylliant

3.1.2.1 Roedd tanwariant o £66k (6.3%) yn y gwasanaeth hwn yn ystod y cyfnod, a ragwelir tanwariant o £2k ar gyfer y flwyddyn. Mae hyn yn well na'r gorwariant tybiedig o £5k yr adroddwyd arno yn Chwarter 2. Disgwylir gorwariant o £50k ar Amgueddfeydd ac Orielau, sef gostyngiad o £10k o ganlyniad i reoli swyddi gwag. Disgwylir tanwariant o £50k mewn Gwasanaethau Llyfrgell a gellir gosod hwnnw yn erbyn y gorwariant ar Orielau ac Amgueddfeydd.

3.2 Cymunedau

3.2.1 Gofal Cymdeithasol Oedolion

3.2.1.1 Roedd gorwariant o £134k (0.88%) yn y gwasanaeth hwn yn y cyfnod a rhagwelir gorwariant o £221k (1%) ar gyfer y flwyddyn yn gyffredinol. Mae hyn yn sylweddol well na'r gorwariant o £505K yr adroddwyd arno yn ystod chwarter 2. Mae'r gwelliant o ganlyniad i'r ffaith yr amcangyfrifir y bydd llai o arian yn cael ei wario ar Wasanaethau i'r Henoed. Mae camau adferol a gymerwyd i leihau costau yn yr uned ddarparu hefyd wedi cyfrannu at y gostyngiad a ddisgwylir yn y gorwariant.

3.2.1.2 Mae'r elfennau amrywiol o fewn y canlyniadau ariannol a ragwelir fel a ganlyn:-

- Gwasanaethau i'r Henoed: rhagweld gorwariant o £4k;
- Anableddau Corfforol (AC): rhagweld tanwariant o £59k;
- Anableddau Dysgu (AD): rhagweld gorwariant o £284k;
- Iechyd Meddwl (IM): rhagweld gorwariant o £214k;
- Uned Ddarparu: rhagweld tanwariant o £146k; a
- Rheoli a Chefnogi: rhagweld tanwariant o £76k.

3.2.1.3 Mae'r pwysau cyllidebol mwyaf sylweddol yn y gwasanaethau anableddau dysgu ac iechyd meddwl.

3.2.1.4 Mae tua 59% o gyllideb y Gwasanaeth yn seiliedig ar y galw. Mae gwaith yn mynd rhagddo'n barhaus i geisio rhagweld costau'r gyllideb hon – bydd y gost yn dibynnu ar y galw am y gwasanaeth yn y dyfodol. Mae'r rhagolygon ar gyfer diwedd y flwyddyn yn seiliedig ar ffigyrau ar ddiwedd pob mis am bob lleoliad unigol i oedolion. Yn wir, gall amgylchiadau newid o un wythnos i'r nesaf. Mae hyn yn ei gwneud yn hynod o anodd rhagweld y sefyllfa ar ddiwedd y flwyddyn a gall arwain at amrywiadau mawr o un cyfnod i'r llall. Rheolir y lleoliadau i oedolion drwy baneli sy'n caniatáu i reolwyr ystyried yn fanwl sut y comisynir lleoliadau. Mae hyn yn sicrhau canlyniad diogel i ddefnyddwyr gwasanaeth ond hefyd y canlyniad mwyaf cost effeithiol i'r Cyngor. Mae adolygiad penodol o Ofal Dydd AD yn mynd rhagddo ar hyn o bryd. Enghraifft o'r pwysau cost ar y gwasanaeth yw'r cynnydd o 1.7% yn y ffioedd ar gyfer lleoliadau preswyl allanol yn 2015/16. Nid oes cyllideb ychwanegol wedi cael ei darparu ar gyfer hyn. Rydym yn amcangyfrif y bydd hyn ar ei ben ei hun yn £150k ar draws y gwasanaeth ar gyfer 2015/16.

3.2.1.5 Yn ogystal â gostwng costau yn yr uned ddarparu, mae'r gwasanaeth yn ceisio rheoli'r galw trwy fonitro lleoliadau'n ofalus mewn panelau lleoli. Mae'r gwasanaeth yn ceisio sicrhau'r canlyniadau gorau i ddefnyddwyr gwasanaethau yn y gwasanaeth mwyaf effeithlon. Fodd bynnag, byddai ymdrechion i gyfyngu mynediad at wasanaethau preswyl, nyrsio, gofal cartref neu ofal dydd ar gyfer y rheini sydd eu hangen yn golygu y byddai'r adran yn torri ei dyletswyddau statudol. Mae'r Gwasanaeth yn rheoli swyddi gwag lle bo'n bosibl er mwyn lleihau gorwariant.

3.2.2 Gwasanaethau Plant

3.2.2.1 Bu gorwariant o £249k (5.1%) yn y gwasanaeth yn ystod y cyfnod a rhagwelir gorwariant o £476k (7.1%) am y flwyddyn gyfan. Mae hyn yn cynnwys gorwariant a ragwelir o £597k ar Blant sy'n Derbyngofal. Mae lleoliadau arbenigol cost uchel ychwanegol, gan gynnwys rhai all-sirol, yn cynyddu'r pwysau ar y gyllideb ar gyfer plant sy'n derbyn gofal. Erbyn hyn hefyd disgwylir gorwariant o £93k yn y gyllideb ar gyfer comisiynu a gwaith cymdeithasol oherwydd costau staff asiantaeth sy'n llenwi swyddi hanfodol. Mae'r gwasanaeth wedi lleihau costau yn erbyn cyllidebau sy'n haws i'w rheoli i leihau'r gorwariant cyffredinol cymaint â phosibl.

3.2.2.2 Mae'r UDA wedi rhoi sylw i adroddiad gan Bennaeth y Gwasanaethau Plant ynghylch effaith y galw am leoliadau gofal cymdeithasol arbenigol ar y gyllideb. Mae'n gofyn i'r Pwyllgor Gwaith ryddhau cyllid ychwanegol o'r balansau cyffredinol i ariannu'r costau ychwanegol.

3.2.3 Tai (Cronfa'r Cyngor)

3.2.3.1 Roedd tanwariant o £157k (10.4%) yn ystod y cyfnod. Amcangyfrifir y bydd tanwariant o £120k (12%) erbyn diwedd y flwyddyn ariannol. Mae hyn yn welliant ar y tanwariant o £50k a ragwelwyd yn ystod chwarter 2. Mae'r tanwariant wedi digwydd oherwydd bod prosiectau diwygio lles a chynghori ar ddyledion wedi dechrau'n hwyrach na'r disgwyl.

3.2.3.2 Mae'r gwasanaeth wedi edrych ar liniaru'r tanwariant hwn – er bod y tanwariant yn gadarnhaol ar gyfer sefyllfa ariannol y Cyngor yn gyffredinol, mae wedi achosi oedi gyda gweithredu prosiectau diwygio lles allweddol. Nid oes sgôp i ddatblygu'r prosiectau ymhellach cyn diwedd y flwyddyn ariannol.

3.3 Datblygu Cynaliadwy

3.3.1 Economaidd a Chymuned (yn cynnwys Arforol a Hamdden)

3.3.1.1 Roedd gorwariant o £95k ar ddiwedd chwarter 3 (4.3%) ar gyfer y Gwasanaeth cyfan. Rhagwelir gorwariant yn y gwasanaeth o £147k (3.67%) erbyn 31 Mawrth, 2016. Mae hyn yn is na'r gorwariant o £151k a ragwelwyd yn chwarter 2.

3.3.1.2 Rhagwelir tanwariant o £7k yn y gwasanaeth Economaidd erbyn diwedd y flwyddyn. Amcangyfrifwyd y byddai'r gwasanaeth hwn yn sicrhau cyllideb gytbwys yn ystod chwarter 2. Y pwysau cyllidebol mwyaf sylweddol yw bod y gwasanaeth £56k yn brin o'i darged incwm oherwydd bod cyllid grant wedi dod i ben ac oherwydd materion capasiti yn y tîm Graffeg sy'n gallu derbyn ffi. Fodd bynnag, bydd tanwariant ar gostau cyflogaeth, twristiaeth, cyflenwadau a gwasanaethau yn ariannu'r diffyg incwm.

3.3.1.3 Disgwylir tanwariant o £1k yn y Gwasanaeth Arforol, sy'n welliant ar y gorwariant o £40k yr adroddwyd arno yn Chwarter 2. Mae hyn o ganlyniad i ddenu mwy na'r disgwyl o incwm o'r porthladd yn Amlwch a fydd yn gwrthbwysu incwm is na'r disgwyl o werthu olew arforol ym Mhorthladd Caergybi.

3.3.1.4 Rhagwelir gorwariant o £155k yn y Gwasanaeth Hamdden. Mae hon yn sefyllfa sydd wedi gwaethygu ers y gorwariant o £111k yr adroddwyd arno yn ystod Chwarter 2. Ers Chwarter 2, bu pwysau ychwanegol ar y gwasanaethau hamdden oherwydd llai o incwm yn dod i mewn pan oedd Canolfan Hamdden Caergybi wedi cau dros dro oherwydd difrod storm. Disgwylir i ganolfannau hamdden fod yn brin o'u targedau incwm a chael mân orwariannau eraill o £45k . Yn ogystal, disgwylir gorwariant fel a ganlyn ac sy'n debyg i'r rheini yr adroddwyd arnynt yn y chwarter diwethaf: Parciau a chyfleusterau awyr agored £69k oherwydd methiant i gyflawni'r holl arbedion effeithlonrwydd; bydd gorwariant o £37k ar y cwrs golff oherwydd targedau incwm afrealistig. Ni fydd hyn yn parhau ar ôl Gorffennaf 2015 oherwydd bod y cwrs golff wedi ei drosglwyddo i Bartneriaeth Llangefni. Disgwylir gorwariant bychan o £4k ar Ddatblygu Chwaraeon oherwydd taliad diswyddo.

3.3.1.5 Yn ogystal ag effaith y difrod a achoswyd gan stormydd ar y gallu i ddenu incwm fel y dangosir yn y gorwariant uchod, mae angen gwneud gwaith sydd werth o gwmpas £250k i atgyweirio toeau'r canolfannau hamdden yn dilyn y stormydd difrifol. Felly, gofynnir i'r Pwyllgor Gwaith gymeradwyo trosglwyddo arian o'r Gronfa Wrth Gefn a Glustnodwyd ar gyfer Yswiriant i ariannu gwaith hyd at £250k i atgyweirio difrod i'r toeau a achoswyd gan stormydd.

3.3.2 Priffyrdd

3.3.2.1 Roedd tanwariant o £414k (6.1%) yn y gwasanaeth yn ystod y cyfnod a disgwylir gorwariant o £420k (4.5%) erbyn diwedd y flwyddyn, sy'n waeth na'r gorwariant o £160k a ragwelwyd yn ystod Chwarter 2.

3.3.2.2 Mae'r gorwariant yn bennaf oherwydd costau sylweddol a gafwyd o ganlyniad i stormydd a llifogydd eithriadol. Mae Llywodraeth Cymru wedi darparu cyllid grant sylweddol (£472k) tuag at y gwaith o atgyweirio difrod a achoswyd gan lifogydd. Fodd bynnag, nid yw hyn yn cynnwys yr holl gostau a gafwyd yn sgil y stormydd a bydd effaith y llifogydd yn costio oddeutu £350k i'r Cyngor. Gofynnir i'r Pwyllgor Gwaith gymeradwyo trosglwyddo hyd at £350k o'r Gronfa Wrth Gefn a Glustnodwyd ar gyfer Yswiriant i dalu am y gwaith atgyweirio hwn.

3.3.2.3 Pe na bai'r stormydd wedi achosi difrod mawr, byddai'r gwasanaeth wedi bod yn adrodd am sefyllfa well yn sgil troi gorwariant o £30k yn danwariant o £20k yn y Gwasanaeth Rheoli Datblygu. Y prif bwysau eraill ar gyllideb y gwasanaeth yw gorwariant ar Reoli Gwaith Cynnal a Chadw (£40k) a bod £50k yn brin o'r targed ar gyfer incwm o feysydd parcio.

3.3.3 Cynllunio a Gwarchod y Cyhoedd

3.3.3.1 Roedd tanwariant o £200k yn y gwasanaeth (11.4%) yn ystod y cyfnod a disgwylir iddo godi i danwariant o £444k (15.49%) erbyn diwedd y flwyddyn. Mae hyn yn welliant ar y tanwariant o £395k yr adroddwyd arno yn Chwarter 2. Mae'r gwelliant hwn yn bennaf oherwydd cynnydd o £40k yn y tanwariant ar ddatblygiadau mawr.

3.3.3.2 Mae'r rhan fwyaf o'r cyllidebau yn y Gwasanaeth Cynllunio yn tanwario ac eithrio Cyflawni Cynllunio Cymru, lle disgwylir gorwariant o £29k a PEG lle rhagwelir gorwariant o £35k. Disgwylir gorwariant hefyd o £20k yn y Gwasanaeth Cefn Gwlad a'r Arfordir. Mae llithriad ar y Cynllun Datblygu Lleol (CDLI) wedi golygu y bydd tanwariant o £258k ar y CDLI ar gyfer 2015/16.

- 3.3.3.3** Mae nifer o danwariannau a gorwariannau bychan yn yr Adran Gwarchod y Cyhoedd sy'n gwneud yn iawn am eu gilydd. Rhagwelir gorwariant o £34k ar y gwasanaeth trwyddedu ond gwrthbwysir hynny gan danwariant o £23k yn y Gwasanaeth Cofrestru ac £8k yn y Gwasanaeth Marchnadoedd.

3.3.4 Eiddo

- 3.3.4.1** Roedd tanwariant o £165k (15.61%) yn y gwasanaeth yn ystod y cyfnod a disgwylir tanwariant o £74k (12.09%) am y flwyddyn yn ei chyfanrwydd. Mae hyn yn welliant ar y tanwariant o £54k a ragwelwyd yn ystod chwarter 2. Y gorwariant mwyaf a ddisgwylir yw £60k ar waith argyfwng a gwaith cynnal a chadw a gynlluniwyd. Bydd hyn yn cael ei wrthbwysio gan nifer o fân danwariannau a disgwylir tanwariant o £83k yn erbyn cyllidebau gweithwyr o ganlyniad i reoli swyddi gwag. Mae'r gwasanaeth yn lliniaru ei gorwariannau drwy ariannu'r rhain o feysydd sy'n tanwario.

3.3.5 Rheoli Gwastraff

- 3.3.5.1** Roedd gorwariant o £142k (2.6%) yn y gwasanaeth hwn erbyn diwedd y cyfnod, gyda gorwariant o £100k (1.4%) yn cael ei ragweld ar gyfer y flwyddyn gyfan. Mae hyn yn welliant ar y gorwariant o £300k a ragwelwyd yn chwarter 2. Mae'r sefyllfa wedi gwella o ganlyniad i gadarnhad o arian grant cymwys gan Lywodraeth Cymru. Mae'r gyllideb ar gyfer Gorsaf Drosglwyddo Penhesgyn yn parhau i fod dan bwysau a disgwylir gorwariant o £200k. Bydd £100k o'r swm hwn yn cael ei wrthbwysio gan danwariant amcangyfrifedig yn y Gwasanaeth Gwaredu Gwastraff.

3.4 Dirprwy Brif Weithredwr

3.4.1 Corfforaethol – Gwasanaethau Eraill

- 3.4.1.1** Roedd tanwariant o £323k (26.54%) yn y gyllideb yn ystod y cyfnod, gyda tanwariant rhagweledig o £248k (9.23%) am y flwyddyn gyfan. Mae hyn yn welliant ar y tanwariant o £193k yr adroddwyd arno yn Chwarter 2. Y prif reswm am y tanwariant yw trosglwyddiad cyfrifeg am swm o £262k o'r fantolen i refeniw sy'n ymwneud â gorddarpariaeth yn y flwyddyn flaenorol. Arian annisgwyl unwaith-ac-am-byth ar gyfer 2015/16 yn unig yw hwn a hebdo byddai'r gwasanaeth wedi gorwario ychydig.

3.4.2 Corfforaethol a Democrataidd

- 3.4.2.1** Mae gorwariant o £14k (2%) yn y gyllideb hon yn ystod y cyfnod a rhagwelir gorwariant o £15k (llai nag 1%) ar gyfer y flwyddyn gyfan. Rhagwelwyd gorwariant o £2k yn ystod Chwarter 2. Mae'r sefyllfa wedi gwaethygu oherwydd gorwariant o thua £6k ar wasanaethau i Aelodau a £7k o ffioedd cyfreithiol nad oedd cyllideb ar eu cyfer.

3.4.3 Swyddfa'r Dirprwy Brif Weithredwr

- 3.4.3.1** Roedd gorwariant o £46k (6.79%) yn ystod y cyfnod a disgwylir iddo godi i £84k (115%) erbyn diwedd y flwyddyn. Mae hyn bellach yn cynnwys cost y Pennaeth Swyddogaeth (Adnoddau) / Swyddog Adran 151 Dros Dro, gan fod y swydd hon bellach yn rhan o strwythur yr UDA. Yn ogystal, disgwylir i'r system Sycle (anfonebau CAMMS) roi pwysau ar y gyllideb hon o ganlyniad i £33k o gostau nad oes cyllideb ar eu cyfer. Mae'r System Sycle yn system rheoli perfformiad nad oes cyllideb i roi'r costau yn ei herbyn. Mae'r system hon yn y broses o gael ei dadgomisiynu ond bydd costau hyd at fis Ionawr 2016 yn effeithio ar 2015/16. Mae targed arbedion o £38k ar gyfer y gyllideb hon hefyd ond sy'n ymwneud â'r Awdurdod cyfan. Gosodwyd y targed hwn yn 2013/14 fel targed cyffredinol yn erbyn y gyllideb hon ac mae'n annhebygol y gellir cwrdd ag ef.

3.4.4 Adnoddau – Heb gynnwys Budd-daliadau a roddwyd

3.4.4.1 Roedd gorwariant o £105k (4.72%) yn y gwasanaeth ar ddiwedd y cyfnod a rhagwelir gorwariant o £135k (16.92%) am y flwyddyn yn ei chyfanrwydd. Mae hyn yn well na'r gorwariant o £197k a ragwelwyd yn Chwarter 2. Mae pwysau ar y gyllideb yn cynnwys gorwariannau mwyaf sylweddol o £54k ar staff cyfrifyddu gan gynnwys staff asiantaeth; gorwariant o £25k ar daliadau banc ac arbediad i'w ddarganfod o ymarfer tendro. Mae'r tanwariannau mwy sylweddol yn cynnwys £30k o arbedion ar staff caffael a £29k o grantiau annisgwyl.

3.4.5 Adnoddau – Budd-daliadau a Roddwyd

3.4.5.1 Y canlyniad a ragwelir yw tanwariant o £338k (5.71%) sy'n welliant sylweddol o gymharu â'r gorwariant o £50k yr adroddwyd arno yn chwarter 2. Mae'r rhagolwg hwn yn cynnwys tanwariant o £550k ar y Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor. Nid oedd y rhagolygon hyn mewn perthynas â'r Cynllun Gostyngiadau'r Dreth Gyngor ar gael yn ystod chwarter 2 oherwydd natur ansicr y gwariant ac, felly, amcangyfrifwyd y byddai'r gwir wariant yn unol â'r gyllideb. Mae'r rhagolwg hefyd yn cynnwys y £50k o gostau nad oes modd eu hadennill gan yr Adran Gwaith a Phensiynau a gynhwyswyd yn chwarter 2. Mae darpariaeth o £162k ar gyfer dyledion drwg ar fudd-daliadau a ordalwyd hefyd wedi'i chynnwys o fewn y rhagolwg hwn.

3.4.6 Adnoddau Dynol

3.4.6.1 Bu gorwariant o £302k (37.84%) yn yr adain yn ystod y cyfnod ond rhagwelir £21k o danwariant am y flwyddyn gyfan. Mae hyn ychydig yn llai na'r tanwariant o £30k yr adroddwyd arno yn Chwarter 2. Mae £281k o orwariant y cyfnod yn ymwneud ag Arfarnu Swyddi, a gofynnwyd am gyllid ar ei gyfer o'r cronfeydd wrth gefn. Mae'r tanwariant yn ganlyniad i gamau adferol drwy reoli swyddi gwag.

3.4.7 TGCh

3.4.7.1 Bu gorwariant o £107k (8.73%) yn y swyddogaeth yn ystod y cyfnod a rhagwelir y bydd gorwariant o £14k ar ddiwedd y flwyddyn. Roedd y swyddogaeth wedi adrodd yn flaenorol y byddai'n disgwyl gweld cyllideb gytbwys yn Chwarter 2. Mae'r gorwariant amcangyfrifedig oherwydd incwm o £14k na lwyddwyd i'w adennill. Roedd hyn o ganlyniad i anghysondeb cyllidebol a grëwyd yn ystod y broses o osod cyllideb ar gyfer Cyswilt Môn. Bydd angen adolygu hyn wrth bennu cyllideb 2016/17.

3.4.8 Cyfreithiol a Phwyllgorau

3.4.8.1 Roedd tanwariant o £45k (4.22%) yn y gwasanaeth yn ystod y cyfnod a rhagwelir y bydd yn £61k (44.53%) erbyn diwedd y flwyddyn. Adroddwyd ar orwariant o £ 37k ar gyfer Chwarter 2. Y prif reswm am y gwelliant yw arian canolog o £47k ar gyfer costau ymglyfreithiad tir sy'n ymwneud â 2014/15 y dylai bod darpariaeth ar ei gyfer y llynedd. Mae yna fân danwariannau hefyd yn y rhan fwyaf o brif feysydd cyllideb y Swyddogaeth.

